

Veileder for bærekraftige anskaffelser i teater- og kultursektoren

Et styrings- og beslutningsverktøy

Prosjekteier
Unge Viken Teater

Dato / versjon
30. januar / Versjon B

Veilederen bygger på anerkjent praksis i sektoren, herunder *Theatre Green Book*, og er tilpasset norske rammebetingelser og offentlige anskaffelser.

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	4
1.1 BAKGRUNN OG FORMÅL	4
2. BÆREKRAFT I TEATER- OG KULTURSEKTOREN	4
2.1 HVA BÆREKRAFT BETYR I DENNE KONTEKSTEN	4
2.2 OFFENTLIG ANSVAR OG FORMIDLINGSROLLE	5
2.3 BÆREKRAFTSMÅL I SAMMENHENG MED KUNSTNERISK ARBEID	5
3. PROSJEKTSTRUKTUR	6
3.1 ORGANISERING	6
3.2 MÅLGRUPPE FOR VEILEDER	6
3.3 PROSJEKTROLLER	7
4. GJENNOMFØRING	7
4.1 PRINSIPPER FOR BÆREKRAFTIGE ANSKAFFELSER.....	7
4.1.1 Proporsjonalitet.....	7
4.1.2 Tidlig integrering	8
4.1.3 Bruk mindre – velg bedre – bruk om igjen.....	8
4.2 BRUK AV THEATRE GREEN BOOK	8
4.3 PROSESS FOR BÆREKRAFTIGE ANSKAFFELSER.....	9
4.3.1 Behov og ambisjonsnivå	9
4.3.2 Markedsdialog.....	9
4.3.3 Valg av krav og kriterier	9
4.3.4 Kontrakt og oppfølging	10
4.4 ANVENDELSE I ULIKE SITUASJONER	10
4.4.1 Nye scener og kulturbygg	10
4.4.2 Ombygging og tekniske oppgraderinger.....	10
4.4.3 Daglig drift og mindre anskaffelser.....	11

5. ANSKAFFELSE	11
5.1 KONKURRANSEGRUNNLAG	11
5.1.1 Utforming av konkurransegrunnlaget – bærekraft som premiss	11
5.1.2 Oppdragsgivers beskrivelse (eksempel).....	11
5.1.3 Standardtekst (eksempel)	12
5.1.4 Krav til miljøstyringssystem (ISO-sertifisering)	12
5.2 EVALUERINGSKRITERIER	12
5.2.1 Bærekraft og samfunnsansvar	12
5.2.2 Vekting av bærekraft i tilbudsevaluering.....	13
5.2.3 Forslag til tildelingskriterier og vekting av tilbud	13
6. VIDEREUTVIKLING OG REVISJON.....	15
VIDEREUTVIKLING OG REVISJON.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Unge Viken Teater (UVT) skal flytte til nye lokaler i Lillestrøm. I den forbindelse ønsker teateret å utvikle et styrings- og beslutningsverktøy som ivaretar bærekraftshensyn gjennom hele prosessen. UVT har mottatt støtte fra Kulturrom til å utvikle en veileder som kommer til anvendelse i byggeprosjektet og videre i teaterets forvaltning-, drift- og vedlikeholdsarbeid.

Dokumentet er utarbeidet som en generell veileder for å støtte norske teatre og kulturinstitusjoner i gjennomføring av bærekraftige anskaffelser. Den skal bidra til gode valg i praksis, innenfor rammene av gjeldende lovverk og tilgjengelige ressurser.

Veilederen er særlig rettet mot prosjekter knyttet til etablering av nye scener og kulturbygg. I slike prosjekter inngår det, i tillegg til teaterets egne ansatte, eksterne rådgivere og beslutningstakere i prosjektorganisasjonen. For å lykkes med bærekraftige anskaffelser er det viktig å definere målsettinger i tidlig fase slik at forutsetningene blir tydelig kommunisert til alle prosjektdeltakerne, og inngår i beslutningsgrunnlaget fra skissestadiet til gjennomført detaljprosjekt.

I neste fase skal prinsippene for bærekraftig gjennomføring være tydelig definert i konkurransegrunnlaget som sendes ut til potensielle leverandører, slik at leverandørkjeden blir kjent med forutsetningene for leveransene og teaterets vekting av bærekraftshensyn i sin evaluering av tilbudene.

Veilederen bygger på prinsipper som er utviklet i bransjemanualen “Theatre Green Book” (gjeldende versjon 2), og er tilpasset norsk regelverk for offentlige anskaffelser “FOA”. Veilederen er i hovedsak innrettet mot anskaffelser som faller under FOA del 1 og del 2.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring har utviklet generelle retningslinjer i sin “Veileder til regler om klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser”. Prinsippene i denne veilederen hensyntar de overordnede føringene som gjelder for alle offentlige anskaffelser, men har til formål å forenkle og konkretisere prosessen til bruk i teater og kulturinstitusjoner.

2. Bærekraft i teater- og kultursektoren

2.1 Hva bærekraft betyr i denne konteksten

I teater- og kultursektoren må bærekraft forstås som et helhetlig begrep som omfatter miljømessige, sosiale og økonomiske hensyn, integrert i både kunstnerisk virksomhet, drift og utviklingsprosjekter. Bærekraftige anskaffelser handler ikke kun om å redusere klima- og miljøpåvirkning, men også om å sikre ansvarlig ressursbruk over tid, gode arbeidsforhold og robuste løsninger som tåler endring og kan gjenbrukes.

For teatre og kulturinstitusjoner innebærer dette blant annet:

- Å redusere materialbruk, avfall og energiforbruk.
- Å prioritere ombruk, fleksibilitet og lang levetid i løsninger og materialer.
- Å ta bevisste valg om leverandører og kjøp av tjenester.
- Å vurdere livsløpskostnader opp mot investeringskostnader.

Bærekraft i denne sammenhengen er ikke et absolutt mål, men en retning for kontinuerlig forbedring. Ambisjonsnivået må tilpasses prosjektets karakter, størrelse og betydning, samt teaterets ressurser og rammebetingelser. Theatre Green Book er tydelig på at ikke alle prosjekter skal kreve like mye av organisasjonen. For å lykkes over tid må ressursbruken være forsvarlig og kravene være realistiske.

2.2 Offentlig ansvar og formidlingsrolle

De fleste teatre og kulturinstitusjoner i Norge er helt eller delvis offentlig finansiert. Dette medfører et særlig ansvar for å forvalte fellesskapets midler på en transparent, effektiv og samfunnsansvarlig måte. Å gjennomføre bærekraftige anskaffelser er en del av dette ansvaret.

Samtidig har teatre en tydelig samfunnsrolle som arenaer for formidling, refleksjon og læring. Gjennom egen praksis kan institusjonene bidra til å normalisere bærekraftige valg og synliggjøre sammenhengen mellom kunst, samfunn og ansvarlig ressursbruk. Dette gjelder særlig i møte med barn og unge, hvor institusjonenes handlinger og valg også har en pedagogisk og normdannende effekt.

Unge Viken Teater er landets eneste institusjonsteater utelukkende for barn og unge. Gjennom etableringen av nytt Unge Viken Teater ønsker UVT å vise hvordan bærekraft og samfunnsansvar kan integreres i planlegging og anskaffelser i en offentlig finansiert kulturinstitusjon. Prosjektet tar utgangspunkt i ombygging av eksisterende bygningsmasse, arealeffektive og fleksible løsninger, samt materialvalg med fokus på lang levetid, lave klimagassutslipp og dokumenterte miljøegenskaper. Samtidig er universell utforming og brukermedvirkning, særlig fra barn og unge og personer med funksjonsvariasjoner, lagt til grunn som sentrale premisser for prosjektet.

Delmål for prosjektet: “Å vise hvordan bærekraftige anskaffelser kan bidra til å ivareta både miljømessige, sosiale og økonomiske hensyn, samtidig som institusjonens kunstneriske og samfunnsmessige oppdrag styrkes.”

2.3 Bærekraftsmål i sammenheng med kunstnerisk arbeid

Kunstnerisk frihet er en grunnleggende forutsetning for teater- og kulturvirksomhet. Bærekraftige anskaffelser skal ikke begrense denne friheten, men legge til rette for bevisste og informerte valg innenfor realistiske rammer.

Tidlig integrering av bærekraft i planlegging og anskaffelser gir ofte større handlingsrom enn tiltak som innføres sent i prosessen. Ved å ta hensyn til bærekraft i behovsvurderinger, konseptutvikling og valg av løsninger, kan kunstneriske ambisjoner og bærekraftige hensyn styrke hverandre.

Veilederen legger derfor til grunn at:

- Teatrets kunstneriske mål er styrende for organisering og drift.
- Bærekraftige løsninger vurderes som del av hvordan disse målene realiseres.
- Det skal også være rom for faglige og kunstneriske begrunnelser der bærekraftiltak ikke er hensiktsmessige eller gjennomførbare.

Bærekraft forstås dermed som et rammeverk for valg og prioriteringer. Det skal ikke være begrensende for teaterets hovedoppgave som produsent og formidler av scenekunst.

3. Prosjektstruktur

3.1 Organisering

Enkle, realistiske prosjektroller

Prosjektroller skal defineres med utgangspunkt i virksomhetens faktiske kapasitet og organisering. Det legges til grunn at én person kan ivareta flere roller, forutsatt at ansvar og myndighet er tydelig avklart. Rollene skal være forståelige, operative og tilpasset prosjektets størrelse og kompleksitet, slik at prosjektet kan styres effektivt uten unødvendig administrativ belastning.

Samspill mellom virksomhet og eksterne rådgivere

Eksterne rådgivere og konsulenter er viktige bidragsytere i prosjekter knyttet til etablering av nye scener og kulturbygg. Samtidig er det virksomheten selv som eier prosjektets mål, ambisjonsnivå og prioriteringer. Prosjektstrukturen skal derfor legge til rette for et tett og strukturert samspill, der rådgivere bidrar med faglig kompetanse, analyser og løsningsforslag innenfor tydelig definerte rammer. God samhandling forutsetter klare bestillinger, tidlig involvering og løpende dialog gjennom prosjektets ulike faser. Prosjekteier skal kreve at eksterne rådgivere “tar eierskap” til teaterets ambisjonsnivå for bærekraft.

Tydelige beslutnings- og avklaringslinjer

For å sikre fremdrift og kvalitet skal beslutningsmyndighet og avklaringslinjer være tydelig definert fra prosjektets start. Det skal være klart hvem som har myndighet til å fastsette mål, gjøre prioriteringer og godkjenne endringer. Dette er særlig viktig i prosjekter med flere eksterne aktører, og der bærekraftige valg ofte må gjøres tidlig i prosessen. Tydelige beslutningslinjer bidrar til forutsigbarhet og sikrer at prosjektet utvikles i tråd med virksomhetens overordnede mål.

3.2 Målgruppe for veileder

Intern målgruppe

- Administrativ ledelse
- Teknisk ledelse
- Produsenter og prosjektledere
- Drifts- og eiendomsansvarlige

Ekstern målgruppe

- Innleide rådgivere og konsulenter
- Prosjekterende (arkitekt, tekniske rådgivere)
- Leverandører og entreprenører

3.3 Prosjektroller

Prosjekteier (intern ressurs)

- Har beslutningsmyndighet.
- Fastsetter ambisjonsnivå for bærekraft.
- Kan være teatersjef, administrativ leder eller delegert leder.

Prosjektansvarlig (intern/ekstern ressurs)

- Leder prosjektet, eller spesifikk anskaffelse.
- Sikrer at bærekraft vurderes i alle faser.
- Koordinerer eksterne rådgivere.
- Har ansvar for å:
 - Stille riktige spørsmål.
 - Bruke veilederen aktivt.
 - Sikre sammenheng med Theatre Green Book.

Eksterne rådgivere

- Bidrar med fagkompetanse.
- Skal arbeide innenfor virksomhetens fastsatte bærekraftambisjon.

4. Gjennomføring

4.1 Prinsipper for bærekraftige anskaffelser

Bærekraftige anskaffelser i teater- og kultursektoren skal baseres på noen få, tydelige prinsipper som er enkle å forstå og anvende i praksis. Prinsippene nedenfor skal ligge til grunn for planlegging, gjennomføring og oppfølging av anskaffelser, og bidra til at bærekraftige hensyn ivaretas på en systematisk og forholdsmessig måte.

4.1.1 Proporsjonalitet

Krav og forventninger til bærekraft skal stå i et rimelig forhold til anskaffelsens art, omfang og risiko. Ikke alle anskaffelser har samme potensial for miljø- eller samfunnseffekt, og det er verken hensiktsmessig eller ressurseffektivt å stille like omfattende krav i alle tilfeller.

Proporsjonalitet innebærer blant annet:

- At små anskaffelser og rutinekjøp håndteres enkelt.
- At større anskaffelser og prosjekter, særlig innen bygg og teknisk utstyr, gis høyere ambisjonsnivå.
- At krav til dokumentasjon og oppfølging tilpasses leverandørmarkedets modenhet.

Prinsippet gir rom for gradvis forbedring og reduserer risikoen for at bærekraftkrav blir til hinder for reell konkurranse eller gjennomføring.

4.1.2 Tidlig integrering

Bærekraftige valg har størst effekt når de tas tidlig i prosessen. Tidlig integrering innebærer at bærekraft vurderes allerede i behovsavklaringen, før løsninger, budsjett og gjennomføringsmodell er låst.

Dette omfatter blant annet:

- Vurdering av om anskaffelsen er nødvendig, eller om behovet kan løses på andre måter.
- Tidlig dialog med markedet for å forstå tilgjengelige løsninger.
- Bevisste valg av ambisjonsnivå før konkurransegrunnlaget utformes.

Ved å integrere bærekraft tidlig reduseres risikoen for kostbare omprosjekteringer og konflikt mellom bærekraft, kvalitet og økonomi senere i prosessen

4.1.3 Bruk mindre – velg bedre – bruk om igjen

Dette prinsippet gir en praktisk rettesnor for bærekraftige valg i anskaffelser og er særlig relevant for teater- og kultursektoren, hvor midlertidige løsninger, produksjonsutstyr og ombygginger er vanlig.

Prinsippet innebærer:

- Bruk mindre: redusere volum, areal og ressursbruk der det er mulig.
- Velg bedre: prioritere løsninger med høy kvalitet, lang levetid og lav miljøbelastning.
- Bruk om igjen: legg til rette for ombruk, gjenbruk og fleksibel bruk over tid.

I praksis betyr dette å vurdere eksisterende utstyr og bygningsmasse før nyanskaffelser, velge robuste og reparerbare produkter, og planlegge for at løsninger kan tilpasses nye behov uten full utskifting.

4.2 Bruk av Theatre Green Book

Theatre Green Book (TGB) er et sentralt faglig referanseverk for bærekraftig praksis i teater- og scenekunstsektoren. TGB skal brukes som støtteverktøy i de fasene av anskaffelsen der valg av ambisjonsnivå, løsninger og prioriteringer fastsettes. Den er særlig relevant i tidlige faser av større anskaffelser, som etablering av nye scener og kulturbygg, samt ved anskaffelser med betydelig miljø- eller ressursmessig konsekvens.

I praksis innebærer dette at:

- Theatre Green Book benyttes i behovsvurdering og konseptutvikling for å avklare ønsket bærekraftnivå.
- Relevante deler av Green Book brukes som referanse ved utforming av krav og tildelingskriterier.
- Green Book kan benyttes som dialoggrunnlag i samtale og samspill med rådgivere og leverandører.
- Ambisjonsnivå og prinsipper fra Green Book omsettes til etterprøvbare krav i kontrakt og oppfølging.

Theatre Green Book skal ikke brukes som et direkte kravdokument overfor leverandører, men som et faglig grunnlag for oppdragsgivers vurderinger og prioriteringer.

4.3 Prosess for bærekraftige anskaffelser

Bærekraftige anskaffelser forutsetter en strukturert prosess der vurderinger og valg gjøres i riktig rekkefølge. Dette kapittelet beskriver hvordan bærekraft kan integreres i anskaffelsesprosessen på en praktisk og forholdsmessig måte, fra tidlig behovsavklaring til kontrakt og oppfølging.

4.3.1 Behov og ambisjonsnivå

Før en anskaffelse igangsettes skal behovet vurderes i et helhetlig perspektiv. Dette innebærer å avklare om anskaffelsen er nødvendig, og hvilket ambisjonsnivå for bærekraft som er relevant og realistisk for den aktuelle anskaffelsen.

Vurderingen bør blant annet omfatte:

- Formålet med anskaffelsen og forventet varighet.
- Muligheter for ombruk, gjenbruk eller videreføring av eksisterende løsninger.
- Anskaffelsens potensielle miljø- og samfunnseffekt.
- Virksomhetens ressurser og gjennomføringsevne.

Ambisjonsnivået skal fastsettes tidlig og danne grunnlag for videre valg i prosessen.

4.3.2 Markedsdialog

Markedsdialog brukes for å sikre kunnskap om tilgjengelige løsninger, markedets modenhet og realistiske bærekraftiltak.

Formålet med markedsdialogen er å:

- Avklare hvilke bærekraftige løsninger markedet kan tilby.
- Teste foreslått ambisjonsnivå og krav.
- Redusere risiko for urealistiske eller konkurransebegrensende krav.

Markedsdialog kan gjennomføres gjennom markedsundersøkelser, dialogmøter eller skriftlige forespørsler, avhengig av anskaffelsens størrelse og kompleksitet.

4.3.3 Valg av krav og kriterier

Bærekraftige hensyn ivaretas gjennom ulike virkemidler i konkurransegrunnlaget:

- Kvalifikasjonskrav for å sikre leverandørens seriøsitet og kapasitet.
- Krav i kravspesifikasjonen for å fastsette minimumsnivå.
- Tildelingskriterier for å premiere bedre løsninger.

- Kontraktsvilkår for å sikre gjennomføring over tid.

Krav og kriterier skal være relevante, forholdsmessige og etterprøvbare. Et godt konkurransegrunnlag gir leverandøren mulighet til å være en verdifull deltaker i prosjektet. For strenge krav kan bidra til unødvendige kostnader.

4.3.4 Kontrakt og oppfølging

Bærekraftige ambisjoner og forutsetninger skal tydelig fremgå av kontrakten. Kontrakten er et sentralt virkemiddel for å sikre at bærekraftige løsninger faktisk gjennomføres i praksis.

Oppfølgingen skal:

- Være tilpasset kontraktens størrelse og risiko.
- Fokuserer på de viktigste bærekraftforholdene.
- Bidra til læring og forbedring, ikke unødvendig rapportering.

Merk: Ved endringer i kontrakten skal konsekvenser for bærekraft vurderes før beslutning tas.

4.4 Anvendelse i ulike situasjoner

Ulike anskaffelser gir ulikt handlingsrom og stiller forskjellige krav til organisering, ambisjonsnivå og oppfølging. Nedenfor beskrives hvordan bærekraftige anskaffelser kan tilpasses tre typiske situasjoner i teater- og kultursektoren.

4.4.1 Nye scener og kulturbygg

Prosjekter knyttet til nye scener og kulturbygg kjennetegnes av lang levetid, høye investeringer og mange involverte aktører. I slike prosjekter bør bærekraft inngå som et tydelig premiss for valg som påvirker byggets bruk, tilpasningsdyktighet og driftskostnader over tid.

Sentrale temaer i denne typen anskaffelser er:

- Avveining mellom nybygg, ombygging og videre bruk.
- Valg som påvirker arealbruk, teknisk fleksibilitet og endringsmuligheter.
- Tydelige forventninger til rådgivere og leverandører.
- Samordning av bærekrafthensyn på tvers av fagområder.

Bærekraftige valg i denne fasen har ofte varig effekt og bør derfor behandles som strategiske beslutninger.

4.4.2 Ombygging og tekniske oppgraderinger

Ved ombygging og tekniske oppgraderinger skjer anskaffelsene innenfor eksisterende rammer. Fokus bør ligge på å forbedre funksjon, ytelse og drift uten å utløse unødvendige inngrep eller utskiftninger.

Aktuelle vurderinger kan være:

- Om eksisterende løsninger kan tilpasses eller oppgraderes.
- Hvordan nye komponenter påvirker helheten.
- Risiko for at tiltak begrenser fremtidige endringer.
- Forholdet mellom investeringskostnad og forventet nytte.

Små, målrettede valg gir stor samlet effekt.

4.4.3 Daglig drift og mindre anskaffelser

I daglig drift og ved mindre anskaffelser bør bærekraft inngå som en del av ordinære innkjøpsrutiner. Kravene bør være enkle å bruke og lette å følge opp.

Typiske grep kan være:

- Å velge produkter og tjenester som er kjent for stabil kvalitet.
- Å foretrekke løsninger som tåler hyppig bruk og reparasjon.
- Å sikre en viss konsistens i valg over tid.
- Å dokumentere erfaringer som kan brukes i senere anskaffelser.

Hensikten er å gjøre bærekraft til en naturlig del av hverdagsbeslutninger, uten å øke kompleksiteten unødig.

5. Anskaffelse

5.1 Konkurransesgrunnlag

5.1.1 Utforming av konkurransesgrunnlaget – bærekraft som premiss

Konkurransesgrunnlaget skal utformes slik at bærekraftige hensyn inngår som en integrert del av anskaffelsen, tilpasset kontraktens leveranseomfang og kompleksitet. Dette innebærer at miljømessige, sosiale og økonomiske hensyn vurderes helhetlig og på et tidlig tidspunkt, og at krav, kriterier og kontraktsvilkår er relevante, forholdsmessige og egnet til å fremme ønsket effekt. Bærekraft skal der det er hensiktsmessig reflekteres gjennom kvalifikasjonskrav, kravspesifikasjon, tildelingskriterier og kontraktsbestemmelser, med vekt på løsninger som bidrar til redusert ressursbruk, lang levetid, fleksibilitet og ansvarlig gjennomføring. Konkurransesgrunnlaget skal samtidig gi leverandørene tilstrekkelig handlingsrom til å foreslå alternative og innovative løsninger, og legge til rette for reell konkurranse og etterprøvable evaluering.

5.1.2 Oppdragsgivers beskrivelse (eksempel)

Målsettingen med etableringen av nytt Unge Viken Teater er å utvikle et langsiktig, inkluderende og ressursbevisst teaterhus som styrker institusjonens samfunnsoppdrag over tid. Prosjektet tar

utgangspunkt i gjenbruk av eksisterende bygningsmasse, arealeffektive og fleksible løsninger, samt materialvalg med lav miljøbelastning og lang levetid. Samtidig vektlegges universell utforming, aktiv brukermedvirkning og sosial inkludering, særlig rettet mot barn og unge med ulike forutsetninger og behov. Gjennom å kombinere miljømessig ansvarlighet, økonomisk bærekraft i drift og et tydelig offentlig formidlingsansvar, skal prosjektet legge til rette for et teater som kan utvikle kunstnerisk virksomhet, deltakelse og tilgjengelighet i et langsiktig perspektiv.

5.1.3 Standardtekst (eksempel)

Teatret forventer at leverandører og samarbeidspartnere bidrar aktivt til å realisere prosjektets mål innen bærekraft og samfunnsansvar. Tilbydere skal i sin besvarelse redegjøre for hvordan de ivaretar miljømessige, sosiale og økonomiske hensyn innenfor sitt leveranseomfang, herunder valg av løsninger, materialer, metoder og organisering av arbeidet. Det forventes at tilbyderne kan dokumentere relevant erfaring, kompetanse og evne til å arbeide målrettet med bærekraft i praksis, samt foreslå konkrete og gjennomførbare tiltak som bidrar til redusert ressursbruk, lang levetid, fleksibilitet og ansvarlige leverandørkjeder.

For leveranser som inneholder tjenester prioriteres tilbyderens interne organisering og retningslinjer for sosial bærekraft. For utstyrsleveranser vil hovedfokus ligge på produktkvalitet og levetidsforløp. Tilbyderens tilnærming til disse forholdene vil inngå som del av evalueringen.

5.1.4 Krav til miljøstyringssystem (ISO-sertifisering)

Tilbyder skal ha et etablert og dokumentert miljøstyringssystem. Som dokumentasjon aksepteres gyldig sertifisering i henhold til **ISO 14001** eller tilsvarende anerkjent standard for miljøstyring.

Dersom tilbyder ikke er sertifisert, kan det i stedet dokumenteres at virksomheten har et miljøstyringssystem som i innhold og omfang tilsvarer kravene i ISO 14001. Dokumentasjonen skal beskrive hvordan miljøarbeidet er forankret i virksomheten, hvordan mål settes og følges opp, samt hvordan etterlevelse sikres i praksis.

Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å vurdere om fremlagt dokumentasjon anses som likeverdig med ISO-sertifisering.

5.2 Evalueringskriterier

5.2.1 Bærekraft og samfunnsansvar

Tilbyders forståelse av prosjektets bærekraftambisjoner og evne til å omsette disse til konkrete, relevante og gjennomførbare løsninger. Vurderingen vil blant annet omfatte:

- foreslåtte tiltak for redusert ressursbruk, ombruk og lang levetid
- hensyn til universell utforming og inkluderende løsninger
- forståelse for teatrets samfunnsoppdrag, herunder arbeid rettet mot barn og unge
- dokumentert erfaring og metodikk for bærekraftig gjennomføring

Kriteriet vurderes basert på kvaliteten i tilbyderens besvarelse.

5.2.2 Vekting av bærekraft i tilbudsevaluering

Det skal være opp til prosjekteier å vurdere hvordan tildelingskriteriene utformes og besvarelsene skal vektas. Regelverket for offentlige anskaffelser, har krav om 30% vekting for miljø. Regelverket legger imidlertid ikke føringer for hvilken evalueringsmetodikk som skal anvendes. Det kan dermed være utfordrende å definere en metodikk som kan direkte omregnes til en prosentverdi for miljøhensyn.

Fra DFØs veileder:

“Nye § 7-9 bestemmer at klima- og miljøhensyn skal vektas med minimum 30 prosent. Det innebærer noen evalueringsmessige utfordringer som forskriften ikke gir løsninger på. Det er hovedsakelig to spørsmål som må besvares:

- a) Hvordan ivareta krav til 30 prosent vekt, når regelverket ikke gir nærmere veiledning om hvordan man beregner hva som tilsvarer 30 prosent?”*
- b) Hvordan ivareta krav til 30 prosent vekt, hvis man bruker evalueringsmodeller som ikke oppgir vektingen i prosent?”*

DFØ konkluderer i sin veileder:

“DFØ mener at hovedregelen om å vekte miljø minimum 30 prosent ikke hindrer bruk av evalueringsmodeller som prissetter kvalitet, og dermed ikke oppgir den relative vektingen i prosent. Oppdragsgiver kan velge å regne om fra en poengmodell for å finne nivået for påslag eller fratrekk, men det må også være mulig å begrunne konkret hvorfor den valgte modellen ivaretar kravet til 30 prosent vekt.”

Det overordnede målet for teaterets anskaffelser må være å utforme kriterier som samlet sett møter eller overgår regelverkets krav til miljø- og bærekraftshensyn.

5.2.3 Forslag til tildelingskriterier og vekting av tilbud

1. Kvalitet og funksjonalitet (30-40 %)

Tilbudt utstys kvaliteten, funksjonaliteten og egnetheten for profesjonell teaterdrift.

Vurderingen vil blant annet omfatte:

- Teknisk ytelse og driftssikkerhet.
- Egnetheten for scenisk bruk.
- Robusthet og forventet levetid.
- Kompatibilitet med eksisterende og planlagte systemer.

2. Bærekraft og miljøegenskaper (20-30%)

I hvilken grad tilbudt utstyr og leveranse bidrar til redusert miljøbelastning over tid.

Vurderingen vil blant annet omfatte:

- Energieffektivitet og strømforbruk i drift.
- Forventet levetid, reparerbarhet og tilgang på reservedeler.
- Mulighet for ombruk, oppgradering og gjenbruk.
- Produsentens og leverandørens miljøarbeid (herunder miljøstyringssystem).
- Emballasje, transport og logistikk.

3. Fleksibilitet og fremtidssikring (10-20 %)

I hvilken grad løsningene legger til rette for endrede behov over tid.

Vurderingen vil blant annet omfatte:

- Modulære løsninger og skalerbarhet.
- Programvare- og firmware-strategi (oppdateringer, lisensmodell).
- Interoperabilitet og åpne standarder.
- Tilpasning til ulike produksjoner, turnébruk og flerbruk av saler.

4. Leveranse, service og kompetanse (10-20 %)

Tilbyders evne til å sikre trygg implementering og stabil drift.

Vurderingen vil blant annet omfatte:

- Leveranse- og installasjonsplan.
- Opplæring av teknisk personale.
- Service-, garanti- og responstidsordninger.
- Tilgang til lokal eller regional support.
- Relevant erfaring fra tilsvarende teater- eller kulturprosjekter.

5. Pris og livsløpskostnader (vekt: f.eks. 15–25 %)

Tilbudets totale kostnad vurdert i et livsløpsperspektiv.

Vurderingen vil blant annet omfatte:

- Tilbudt pris.
- Kjente drifts- og vedlikeholdskostnader.
- Forventet levetid og utskiftingsbehov.
- Lisens- og oppgraderingskostnader der dette er relevant.

NB: Samlet skal punktene som omfatter miljø og fremtidssikring vektas slik at dette utgjør minimum 30% av den totale vurderingen.

6. Videreutvikling og revisjon

Denne veilederen skal være et levende dokument som utvikles i takt med erfaringer, endrede rammebetingelser og ny kunnskap i sektoren. Formålet er ikke å etablere et statisk regelverk, men å legge til rette for kontinuerlig læring og forbedring i arbeidet med bærekraftige anskaffelser.

Læring

Erfaringer fra gjennomførte anskaffelser, prosjekter og kontraktsoppfølging skal brukes aktivt som grunnlag for læring. Dette kan omfatte vurderinger av hvilke krav og kriterier som har fungert godt, hvilke løsninger som har gitt ønsket effekt, og hvor det har oppstått utfordringer. Dokumentasjon av erfaringer, både positive og negative, bidrar til bedre beslutningsgrunnlag i senere anskaffelser og styrker institusjonens samlede kompetanse over tid.

Forbedring over tid

Veilederen skal revideres ved behov, basert på erfaringer fra praksis, utvikling i regelverk og endringer i markedet. Forbedringer kan innebære justering av ambisjonsnivå, presisering av roller, forenkling av prosesser eller innarbeiding av nye eksempler og verktøy. Revisjoner bør gjennomføres på en måte som sikrer kontinuitet og forutsigbarhet, samtidig som veilederen forblir relevant og anvendbar for teatre og kulturinstitusjoner med ulike forutsetninger.

Målet med veilederen er å støtte gode valg i praksis. Ved å bruke erfaring som grunnlag for justering og videreutvikling, kan bærekraftige anskaffelser bidra til varig verdi for både virksomheten og samfunnet.